

ЗЕМЛЕДѢЛСКА ЗАЩИТА

В. „Земедѣлска Защита“ излиза веднѣжъ въ седмицата.
Цѣната на вѣстника е за година 6 лева въ предпилата. На ученици се отстъпва за 5 лева. За странство се прибавятъ само пощенските разноски.

Всичко което се отнася до вѣстника е исплащано до администрацията въ гр. Плѣвенъ.

За частни обявления се плаща по 2½ ст. на дума въ последната страница, а на първа по 5 ст. Обявления отъ следните пристави се помѣщаватъ по особено споразумение

Неплатени писма не се приематъ и необнародувани рѣжиси не се връщатъ, освѣнъ ако сѫ придружени съ пощенска марка.

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИЙ ЗЕМЛЕДѢЛСКИ СЪЮЗЪ.

Постояния съставъ отъ Централния Управителенъ Комитетъ на Българския Земедѣлски Съюзъ исказва своята явна благодарностъ на г. г. Народнитѣ Представители отъ земедѣлската група за материјалната помощъ, която тѣ дадохѫ за въ полза на съюзната каса, въ това критическо финансово положение на съюзния вѣстникъ.

Отъ комитета.

Заставени сме да явимъ, за посѣдень путь, на всички интересуващи се, че вѣстника е спрѣнъ на всички неплативши абонати и за въ бѫдѫще ще се праща само на тѣзи, които предплатихѫ най-малко за 6 мѣсeca.

Редакцията.

Земедѣлски испитателни станции.

Безпоренъ фактъ е, че у насъ за проучването и повдиганието на земедѣлието ни, въ сравнение съ другитѣ държавни расходи, е похарчено много малко; обаче спрѣведливостта го изиска да признаемъ, че и това, което е до сега похарчено не е дало онѣзи резултати, които трѣбаше да се получатъ. Една отъ най-главнитѣ причини за това е тази, че у насъ липсватъ достатъчно земедѣлски институти за проучването на земедѣлието ни, а и тѣзи, които ги имаме до сега, страдатъ отъ лоша организация. У насъ нито едно мѣроприятие по повдиганието на земедѣлието ни не е предварително испитано, проучено, та да се види дали нашитѣ условия отговарятъ на него, че тогазъ да се въведе, затова и повечето отъ предпринятитѣ до сега мѣрки за подобренето на западналото ни селско стопанство сѫ ударили на камъкъ. Ние нѣма да се спускаме да посочваме и описваме всички сторени до сега грѣшки по повдиганието на земедѣлието ни, защото мѣстото съ което располагаме не ни позволява това, а ще се ограничимъ да посочимъ на единъ доста очи-
биращъ фактъ, слѣдъ което ще прѣ-

тѣшимъ къмъ разглеждането на самия въпросъ. Всички до сегашни наши правителства, рѣжководими отъ желанието да внесътъ нѣкой подобрения въ нашитѣ селски стопанства, сѫ отпускали извѣстна сума за покупката на разни земедѣлски сѣмена и др., които сѫ биле раздавани на земедѣлцитѣ. До колкото нашигъ свѣдения се простиратъ до днесъ е похарчено около 300,000 л. и словомъ трисъ хиляди лева за купуванието на такива сѣмена, които сѫ били раздавани на земедѣлското ни население било отъ самото Министерство, било отъ неговитѣ органи, предишнитѣ земедѣлски надзиратели, а сегашнитѣ инспектори по земедѣлието. Но какъвъ е резултата отъ така раздаденитѣ сѣмена? — Ние сме отговаряме, че никакъвъ или почти незначителенъ сѣмена се раздаватъ, но дали сѫ посѣти и да ли почвенитѣ и икономическитѣ условия сѫ отговорящи за тѣзи нови култури, никой незнава и никой не може да знае, защото въ цѣлия окрѣгъ има само единъ инспекторъ по земедѣлието, а пѣкъ сѣмена сѫ раздадени въ 10—15—20 и повече села, слѣдователно и при най-голѣмо желание да бѫде инспектора добросъвѣтенъ въ работата си не ще може да стори това, по физическа невъзможностъ; той би трѣбвало да присѫтствува при засѣванието, отгледванието прѣзъ врѣме на растението на всѣко раздадено растение, а това му е просто невъзможно. Но не е само това. Този начинъ за распространението на новитѣ култури, усвоенъ отъ началото на създаванието на М-ството на Т-та и З-то има и тази лоша страна, че нашия дребенъ земедѣлецъ, който и безъ това е недовѣрчивъ къмъ нововѣденията, става още по недовѣрчивъ, затова за въ бѫдѫще ще срѣщаме още по голѣми спѣнки и съпротивления при прѣдприеманието на каквото и да сѫ нововѣдения въ областта на земедѣлието. Когато при една по обмислена и по приспособена на нашитѣ условия система за нововѣденията съ тѣзи 300,000 лева, да не кажемъ много, би се направило много по земедѣлието, което не само че нѣма да обезкуражи нашитѣ селяни — земедѣлци, но още ще ги насърдчи и тѣ сами ще започнатъ да се интересуватъ.

За да не удрятъ о камъкъ и за въ бѫдѫще мѣроприятията на

М-ството на Т-та и З-то, то трѣба, споредъ нашето мнѣніе, да поискаше съглашеніе отъ Народното Събрание да гласува една сума, не по голѣма отъ тази, която всѣка година се е харчило за покупката на разни сѣмена и др.; за уредждането на една централна земедѣлска испитателна станция съ едно истинско испитателно поле, кѫдѣто предварително ще се правятъ всички опити и слѣдъ добиванието на извѣстни положителни резултати ще се съобщаватъ на органитѣ на М-ството на Т-та и З-то, които отъ своя страна ще ги правятъ достояние на земедѣлското население, но не само съ голото слово, както е било до сега, а съ дѣйствителни примѣри — посрѣдствомъ така нареченитѣ демонстративни ниви. Трѣба да се убедимъ вече, отъ толкова примѣри до сега, че грубата дѣйствителностъ е, която може да прѣдрасположи нашия консервативенъ земедѣлецъ къмъ толкова необходимъ реформи въ нашето дребно земедѣлие.

Значението на земедѣлския испитателни станции е много голѣмо: тѣ сѫ съдѣйствуващи и съдѣйствуващи най-много за земедѣлския прогресъ, тѣ сѫ, така да се каже, центърътъ на всичките научни изслѣдвания въ крѣгътъ на земедѣлието, тѣ сѫ, които ще ни покажатъ спасителния путь за избавлението ни отъ задушающата ни отъ толкова години насамъ икономическа криза, тѣ сѫ най-подиръ които съ своето практическо контролно дѣйствие прѣдпазватъ земедѣлцитѣ отъ безсъвѣстното имъ експлоатиране отъ разни търговци при покупката на разни прѣдмети и материали.

Дѣятельността на земедѣлския испитателни станции се свежда къмъ тѣзи двѣ направления: 1) Тѣ правятъ разни научни опити и изслѣдвания, слѣдѣтъ за резултатите отъ изслѣдванията въ другитѣ страни и слѣдъ вниманието имъ опитване на наши условия, прѣпъръжватъ за прилагане само тѣзи отъ тѣхъ, които напълно отговарятъ на нашитѣ естествени и икономически условия. Така напр.: Тѣ анализиратъ почвите, опредѣлятъ тѣхнитѣ физически и химически свойства; опитватъ всички появивши се културни растения, подобряватъ въведените растения по различни способи, изслѣдватъ качеството на житата и др. земедѣлски произведения, контролиратъ всички съ-

естни и питейни земедѣлски продукти, изслѣдватъ дѣйствието на тороветъ и т. н. и 2) Прѣдпазватъ земедѣлцитѣ отъ безбожнитѣ експлоатации, като предварително испитватъ и анализиратъ продуктитѣ и материјалитѣ, отъ които се нуждаатъ. Така напр. контролиратъ кълняемостта, чистотата и качеството на разнитѣ доставени сѣмена, опредѣлятъ 0% съдѣржание на албуминатитѣ и вѫглехидратитѣ въ пазарнитѣ храни и мн. др.

Другитѣ по напрѣднали държави, съзваникъ грамадното значение на испитателните станции, отдавна дѣйствуващи за подобренето на земедѣлието си чрѣзъ тѣхъ и отъ денъ на денъ увеличаватъ тѣхното число. Отъ Европейските държави, Германия е която има най-добре уредени испит. станции, а отъ задокеанските държави, Американските Съединени Щати работятъ най-усилено въ това направление; само Вашингтонския щатъ прѣзъ една година е похарчилъ за поддръжанието на испит. си станции 662,500 долари.

Земедѣлския съюзъ, исхождайки отъ горнитѣ съображения, е поставилъ между своитѣ искания и това въ точка 11, което гласи: *откриванието на земедѣлски испитателни станции.* Ето защо ние настояваме за откриванието за сега на една централна земедѣлска испитателна станция, която при една добра организация ще създаде материјалъ и персоналъ за бѫдѫщи испитателни станции, които най-напрѣдъ, безъ много особени расходи, ще могатъ да бѫдѫтъ уредени при самите земедѣлски училища.

Като свѣршваме съ това, ние молимъ Министра на Търговията и Земедѣлието, г. А. Людскановъ, както и народнитѣ представители отъ земедѣлската организация да прѣгледватъ по начество исканията на земедѣлския съюзъ и да гледатъ още прѣзъ настоящата извѣнредна сесия на Народното Събрание да прокаратъ по важнитѣ искания, а особено тѣзи отъ тѣхъ испълнението на които не е съпроводено съ голѣми материјални жертви, защото не сме ние отъ тѣзи да не признаемъ забатченото финансово положение на държавата ни, което отвлича вниманието на правителството и спѣва неговата жизнедѣлностъ.

Nepodatny.

Образцовий чифликъ „Клементина“ при гр. Плѣвенъ.

Отъ К. Илиевъ.

(Продължение отъ 26 брой).

Обработка на почвата.

Орицата ще трѣба да се продълбчи въ 35—40 см., защото само въ такъвъ случай ще може да се отгледватъ окопователните растения, при която пъкъ разработка житните растения се плащатъ най добре. Разровкването на горната пластика не трѣба да стане отведенъ, защото въ та-
къвъ случай ще се искара голѣма част отъ мѣртвицата, въ която първите дни
растенията нещо да дадятъ удовлетворителенъ приходъ. Продълбочаването на орицата може да стапне съ подривачъ, а чакъ четвъртата година,
когато дойдатъ окопователните растения на сѫщата нива, ще може да се опре-
дѣлбоко.

Торене. Ежегодно ще се тори по единъ участъкъ т. е. по 900 дк. и
то винаги за окопователните растения и на угаръ. Торътъ трѣба да бѫде
добре изгнилъ, защото и безъ това почвата въ тази мѣстност е доела ровка.

Ако първите десятина години се хвѣрля по 300 q торъ на ha е съвр-
шено остатъчно, защото земята е още дѣвствена, а слѣдователно богата на
храна. Подиръ ще трѣба да се хвѣрля редовно 400—450 q хлѣвски торъ
годишно и 60—80 q искуственъ торъ, въ който случай ще се спази напълно
равновѣсното на храните въ почвата.

Машини. При сѫществуващи градежи планъ въ Централниятъ
дворъ на чифлика „Клементина“ има слѣдующето количество машини и оръдия *)

	при сегашниятъ планъ има	при новиятъ трѣба да има
1. Прости плугове система „Саккъ“	11	20
2. Сложни плугове	2	5
3. Подривачи	1	5
4. Обратливи плугове	1	—
5. Щециакови брани	1	3
6. Ливадни брани	2	1
7. Видоизмѣнени Лаакови брани	1	2
8. Култиватори	1	1
9. Рѣдова сѣялка	1	1
10. Шарокосъялка	1	1
11. Окоповачи	2	12
12. Жѣтварка „Кормикъ“	2	1
13. Сноповързвачка „Adrians“	3	2
14. Косачки „Кормикъ“	5	1
15. Сѣносъбирачки	2	1
16. Вжршачка 8 кон. сили	1	1
17. Гепелова вжршачка	1	—
18. Сламорѣзачка	1	1
19. Казанъ за запарване храна	—	1
20. Кола	9	10
21. Найтонъ	1	1
22. Кабриолети	2	1
23. Каруци	1	1

Колко и какътъ добитъкъ ще може да се държи въ чифлика?

При прѣсметните количествата на добитъка, който трѣба и може да
се държи въ централниятъ дворъ съмъ взималъ минималните приходи, които
са получвани отъ двора.

Количеството на прихода отъ растителните продукти, които съ голѣма си-
горност се предполага, че ще се получи прѣзъ стопанската 1900 и 1901 г. е:

	засѣти дк.	получено зърно kg.	получено слама и остатки kg.
Пшеница	450	54000	81000
Кукурузъ	900	270000	540000
Ржъ	300	36000	55000
Овесъ	525	78750	175500
Яченикъ за пиво	525	77700	155400
Смѣска вика съ овесъ	200	—	—
a) Сѣно	—	—	80000
b) Зелена храна	—	—	800000
Картофи	200	200000	—
Цвѣкло	250	250000	25000
Сѣно отъ Вакувската ливада	300	—	150000

Всичко произведени други хани за добитъка:

Слама отъ есенни посѣви	136000	кгр.
Слама отъ пролѣтни посѣви	330900	”
Кукурузиня	540000	”
Смѣска (овесъ съ вика)	—	
a) Сѣно	80000	”
b) Зелена храна	800000	”
Листа отъ кръмно цвѣкло	25000	”
Кръмно цвѣкло	250000	”
Картофи	200000	”
Ливадно сѣно	150000	”
Тукъ трѣба да се притуратъ още плѣвата, която състав- лява 15% отъ сламата,	52125	”
Сѣтне прихода отъ I и II участъци, а имено (1899 год.)	100000	”
1000 q. сѣно люцерново	36000	”
Слама есена	—	

Или всичко храна 2700025 *

Количеството на храната, която ще се израсходва по издръжанието на
добитъка въ чифлика е:

1. За лѣтно хранение което трае 150 дена, трѣба да се дава на глава
и на денъ.

*) Споредъ устните свѣдѣния на чиновниците на чифлика.

На 1 конь 3 кгр. овесъ, 3 кгр. сѣно, 30 кгр. зелена храна и 1 кгр. слама за постилка.

На 1 волъ 2 кгр. кукур. ярма, 50 кгр. зел. храна, 5 кгр. лѣтна слама и 1½ кгр. слама за постилка.

На 1 крава 1 кгр. кукур. ярма, 40 кгр. зелена храна, 3 кгр. сѣно, 3 кгр. лѣтна слама и 3 кгр. за постилка.

На 1 бикъ 2 кгр. овесъ, 8 кгр. сѣно, 20 кгр. зелена храна, 3 кгр. лѣтна слама и 4 кгр. слама за постелка.

На 1 овца. На паша.

На 1 свиня 1 литъръ яченикъ и ва паша.

На 1 теле 0½—1 кгр. овесъ и 0½—1 кгр. ярма отъ кукурузъ.

2. Зимно хранение, което трае само 210 дена на глава и на денъ:

На единъ конь 3 кгр. овесъ, 6 кгр. сѣно, 4 кгр. лѣтна слама и 3 кгр. слама за постилка.

На единъ волъ 1—2 кгр. ярма отъ кукурузъ, 10—15 кгр. цвѣкло, 6 кгр. сѣно, 8 кгр. лѣтна слама и 4 кгр. слама за постилка.

На една крава 1—2 кгр. ярма отъ кукурузъ, 10 кгр. цвѣкло, 8 кгр. сѣно, 4 кгр. плѣва и 4 кгр. слама за постилка.

На 1 бикъ 2 кгр. овесъ, 11 кгр. сѣно, 2 кгр. лѣтна слама и 3 кгр. слама за постилка.

На една овца на паша, колкото се може по дълго, а сѣтне лѣтна слама и сѣно.

На една свиня 1 кгр. кукурузъ, 2—3 кгр. цвѣкло или картофи.

На едно теле. Както прѣзъ лѣтото.

1. Лѣтно хранение.

За 4 коня	Овесъ	1800	kg.
	Сѣно	1800	”
	Зелена храна	18000	”
	Зимна слама	600	”
За 60 вола	Ярма отъ кукурузъ	18000	”
	Зелена храна	450000	”
	Лѣтна слама	45000	”
	Зимна слама	13500	”
За 50 крави	Ярма отъ кукурузъ	7500	”
	Сѣно	22500	”
	Зелена храна	300000	”
	Лѣтна слама	22500	”
За 2 бика	Овесъ	500	”
	Сѣно	2400	”
	Лѣтна слама	900	”
	Зимна слама	12000	”
За 200 овце	Зелена храна	6000	”
	На паша	—	
	Яченикъ	1500	”
	Овесъ	3750	”
За 50 телета	Ярма отъ кукурузъ	3750	”
	—	—	

2. Зимно хранение.

За 4 коня	Овесъ	2520	kg.
	Сѣно	5040	”
	Лѣтна слама	3360	”
	Зимна слама	2520	”
За 60 вола	Ярма отъ кукурузъ	12600	”
	Крѣмно цвѣкло	189000	”
	Сѣно	75600	”
	Лѣтна слама	100800	”
За 50 крави	Зимна слама	50400	”
	Ярма отъ кукурузъ	21000	”
	Крѣмно цвѣкло	105000	”
	Плѣва	42000	”
За 2 бики	Слама отъ зимни посѣви	42000	”
	Кисела храна отъ цвѣк. листи	21000	”
	Сѣно	84000	”
	Овесъ	840	”
200 овце	Сѣно (2 м.-ца по 500 kg. на глава)	6000	”
	Слама (4, „ 500 „ „ „)	12000	”
	Кукурузъ	2100	”
	Картофи	6300	”
10 свине за расплодъ</			

6. Съно от смъска	80000 kg.	kg.	kg.
7. Луцерново съно	100000 "	201540 "	128460 "
8. Ливадно съно	150000 "		200000 "
9. Картофи	200000 "		
10. Кисела храна	25000 "	21000 "	
11. Плъва	52125 "	42000 "	10125 "
12. Цвѣтло	250000 "	294000 "	44000 kg. <small>недон- мъкъ</small>
**			
(Слѣдва)			

Пакъ по въпроса за земедѣлското образование.

Споредъ свѣдѣниета, които пристигат отъ София, Министерскиятъ съветъ е рѣшилъ да прѣвърне дѣвъ отъ срѣдните ни земедѣлски училища въ нисши, при всее, че въ бюджетопроекта на Министра на Търговията и Земедѣлътъ тази реформа не е сѫществувала. До колкото нашата свѣдѣниета просиратъ, въ земедѣлския съветъ, въ който влизатъ всички висши чиновници при министерството на земедѣлъето, болшинството отъ членовете сѫ се искали за реформирането на срѣдните земедѣлски училища като се остави само едно срѣдно чисто земедѣлско, а дѣвътъ да се прѣвърнатъ въ нисши. Това мѣнѣне не се сподѣляло, обаче, отъ г. Ив. Сарановъ, началника на отдѣлението за земедѣлъето, който и повлиялъ на г. Министра и го настаратъ да остави училищата и за въ бѫдѫщътъ, както сѫ си биле до сега. Намъ е твърдъ чудно, какъ г. Людсановъ не е можалъ да разбере коя е причината за гдѣто г. Сарановъ напълно е убѣденъ въ недоброто направление на училищата, ильо ги запишава да не отиде противъ себе си, тѣй като той е билъ единът отъ оаѣзи, които сѫ дѣйствували за даванието на училищата днешното направление; слѣдователно, да признае сегашното положение на училищата за лоши, г. Сарановъ, ще трѣба да потвърди, че той въ 13—14 годишната си дѣятельност като директоръ, инспекторъ и началикъ отѣлѣние по земедѣлъето е правилъ грѣшки.

До колкото сме имали възможностъ да говоримъ съ повечето учители въ земедѣлските ни училища никой почти не удобрява днешното направление на училищата, въ каквато смисълъ даже всѣкога сѫ се исказвали и учителските съвѣти при тѣзи училища. Тѣй щото по реформирането на училищата, не се срѣща противно мѣнѣне. Мѣнѣниета се раздѣлятъ обаче, когато дойде въпросъ за начина на реформирането. Ние подѣржаме, че едно срѣдно земедѣлъско училище съ чисто земедѣлска програма и съ четиригодишна курсъ нареденотъ както днешните условия го изискватъ и съобразно съ цѣлта, която искаемъ да се постигне, е напълно достатъчно. Колкото се отнася до повдигане на земедѣлъето и чрѣзъ народното училище, иле ищо нѣмамъ противъ и ще ратувамъ, че въ педагогическите и духовните училища и дѣвъническите гимназии да се въведе земедѣлъето въ по голѣми размѣри, отколкото е днесъ, та да можатъ тѣзи училища да искарватъ учители, които да познаватъ до извѣстна степенъ стопанските въпроси, да поучаватъ селските дѣца толко, колкото е възможно въ четиригодишното народното училище по земедѣлъето и неговите отрасли.

Останалитъ дѣвъ срѣдни земедѣлъски училища ние искаемъ да се направятъ пригодни за по-голѣмата част отъ нашето земедѣлъско население — за синовете на дребните земедѣлъци, които нѣматъ срѣдство за да се учатъ въ три-класните училища и отпослѣ още три години да харачатъ по 300—350 л. годишно за довършване на срѣдното земедѣлъско училище.

Другото мѣнѣне е: едно училище да се прѣвърне въ чисто земедѣлъско съ четиригодишна курсъ, а другите дѣвъ да се прѣвърнатъ въ пълната смисълъ на думата педагогически земедѣлъски, т. е. като се обрѣне по-голѣмо внимание на педагогическата страна на обучението. По този начинъ училищата ще могатъ да ни дадатъ добри педагози и добри земедѣлъци (?).

Трѣба тукъ да го кажемъ, че посѣтътъ на срѣдното мѣнѣне се поддѣржа главно отъ двамата извѣстни директори г. Н. Бѣчваровъ и Ат. Каблешковъ и нѣколько души изъ между младите учители, които още не сѫ запознати добре съ земедѣлъското учение въ насъ и съ срѣдствата за подобрене на нашето земедѣлъе и се влияятъ отъ по-мѣннатите директори. Който добре познава тѣкътъ по-мѣннатъ по горѣ г. г. Бѣчваровъ и Каблешковъ отъ една страна и отъ друга факта, че при избирането на срѣдното училище нито Садово, нито образцовия чифликъ ще трѣба да иматъ това прѣимущество, то ще се убѣди, че тѣ сѫ противъ под-

дѣржаниетъ отъ много години отъ настъ реформи чисто по егоистически съображения, че нѣма да бѫдѫтъ и зи въ бѫдѫщъ директори на доходните до сега дѣржавни мушкайки.

Ние неможемъ да се съгласимъ съ второто мѣнѣне за това, че неможемъ да си представимъ едно педагогическо училище, което ще подготви хора за обществения животъ, които да бѫдѫтъ всестранно развити да се измира въ полето 10—12 км. далече отъ града, тамъ, кѫдето всѣкидневните пез годи убиватъ всѣкаква охота за работа у човѣка. По нашето разбиране бѫдѫщия учителъ трѣба да се измира между хората въ градовете, кѫдето всѣки денъ ще гледа какъ живѣе народа, кѫдето ще може да гледа всѣвъзможните начини, употребляеми за развитие въ обществото, които лека полега отъ сѫщия учителъ ще трѣба да се прѣсади въ селото. Несгодитъ при които се измиратъ земедѣл. училища при Садово и Русе днесъ караътъ и земедѣлъците да се отказватъ отъ тѣхъ. Най-послѣ такъвъ единъ важенъ въпросъ за подготовката на учителътъ мислимъ чий, че не бива да се разрѣшава съвсѣмъ едностранично само отъ земедѣлъци, прѣди по него да сѫ се произнеси и нашътъ педагози, които по добре отъ и съ разбираютъ начинъ по който трѣбва да се води обучението въ съсловното училище и устройството на педагогическите училища.

При искалието щото дѣвъ отъ земедѣлъските ни училища да се направятъ педагогически трѣба да се яви въпросъ, иѣмали да ставатъ много педагогически училища, които и безъ това Министерството на Просвѣщението мисли още сега да намали като закрие: Ломското и Силистренското? И най-послѣ не е ли по згодно земедѣлъските училища да си останатъ за чисто земедѣлъски цѣли, а педагогическите за въ бѫдѫщъ само три въ: Кюстендилъ, Казанлѣкъ и Шуменъ да усвоятъ по-широки земедѣлъски програми и вѣко практически занятия прѣимущество по градинарство, овоощарство, лозарство, пчеларство, бубарство и пр. и пр?

Като си даде човѣкътъ отговоръ на горните въпроси и помисли върху прѣдлаганието отъ настъ реформъ въ педагогическите училища, които по лесно скъсътъли и бѣзъ и най-малко да се накърняза програмата на педагогическите училища, ще дѣде до убѣждение, че първото искане е което ще трѣба да се осъществи, ако се иска доброто на земедѣлъското дѣло.

Положението на Всесвѣтския житенъ пазарь.

Огь осемъ дена насамъ въ Съединените Щати се забѣлѣза едно леко подобрене както за шеницата, така и за царевицата, а на континента тенденцията изобщо е била по добра за по висши сортове жита. Истина е, че продавачите бѣха направили голѣми отстѣжики; тѣй, въ Анверсъ, хубавата бѣла Калифорнска шеница, сътъло 82 кгр. хектолитъ, се продава по 16 $\frac{3}{4}$ фр. 100-тѣ кгр. натоварени; Валла-Валла — по 16 $\frac{1}{2}$ фр.; американската червенка № 2 по 16 $\frac{5}{8}$; Канзасъ № 2 — по 17 $\frac{1}{8}$; Орегонъ — 17, Соварио (Плата) въ пътя по 16 $\frac{1}{8}$ —16 $\frac{1}{4}$. Анверсъ или Роттердамъ; Бахия (отъ 80 кгр.) — по 17 $\frac{1}{2}$; Австралия — по 17 $\frac{3}{8}$. За Варна търсятъ по 14 $\frac{3}{4}$, за Бургасъ — по 15 $\frac{1}{2}$. Съ Дунавското жито направени сѫ сѣлки по 15 $\frac{3}{4}$, чрѣзъ корабъ Елини. За Канзасъ № 2 на Май искатъ по 16 $\frac{5}{8}$ фр.

Ржъта стои твърдо: отъ Азовъ и Черно Море по 13 $\frac{1}{2}$ —13 $\frac{3}{4}$ на Юний—Юлий, отъ Бѣлгия по 13 фр. на Май.

Еченика стои тихо: Дунавски споредъ качество, по 12 $\frac{3}{4}$ —13 $\frac{1}{2}$; бѣлгарски — по 12 $\frac{1}{2}$; американски по 13; канадски по 14 $\frac{1}{2}$ на Май и калифорнийски — по 16 $\frac{1}{2}$ фр. 100 кгр. натоварени.

Овеса е твърда: Канада по 13 $\frac{1}{2}$, Бѣлгия 13, Русия по 13 $\frac{1}{8}$ на Юний въ април.

Царевицата се дѣржи добре, бигаре отъ Съединените Щати по 11 $\frac{1}{8}$, бѣла — по 11 $\frac{1}{2}$; една партида запарени. Бѣлгарска царевица се прѣдлага тукъ по 10 $\frac{1}{2}$ фр. Изобщо царевицата, които тукъ пристига, е по-вече или по малко запарена, и цѣнитъ ѝ се колебаятъ споредъ степената на запарването. Прѣдлага сѫ Дунавската царевица — по 10 90 на Май, Плата на Юний по 11 $\frac{3}{4}$ фр.

Реколтата на царевицата въ Ла-Плата е много хубава и изобилна; прѣдложението сѫ многочислени.

Въ Роттердамъ житния пазарь е останалъ по тихъ отъ колкото въ Анверсъ. Тамъ се търси ржъта за 2100 кгр., — по 145 фиорини. Николаевъ 77/78 кгр. и по 140 фиорини за ржъта 75/76 кгр., за ржъта Тиганрой отъ 73/74 кгр. — по 140 фр.; бѣлгарски еченики отъ 60/61 кгр. по 122 фр., Одеса отъ 60/61 кгр. по 121 ф. за 2000 кгр., царевица американъ по 114 ф. въ склада и 110 ф. въ пътя за 2000 кгр.

Германия е направила тукъ нѣколько покупки на шеница, ржъ и царевица. Въ Берлинъ курсовите сѫ: на шеницата 165 $\frac{3}{4}$ марки на Май, 166 $\frac{1}{2}$ на Юлий и 166 $\frac{1}{4}$ на Септемврий; ржъта на Май 143 $\frac{1}{2}$, на Юлий 145 $\frac{1}{2}$; овеса на Май 138 $\frac{1}{2}$, на Юлий 137 $\frac{1}{2}$; царевицата амър. на Май 109 $\frac{1}{2}$ на Юлий 108 $\frac{1}{2}$.

Въ Лондонъ е имало тѣрсения за пратки на бѣла шеница за Анверсъ за Валла-Валла налична е било прѣдлагано по 28/6; за калифорнската № 1 по 29/6. Имало е продавачи на шеницата отъ Австралия по 29/9 и купувачи на сюя отъ Ла-Плата отъ 63 л. бри по 28/9 на Априлий, Май. Царевицата въ Лондонъ е тиха; продадени сѫ нѣколько партиди Американска бигаре по 18/6 — 19 на Априлий и по 18 $\frac{1}{2}$ на Май.

Срочния пазарь за житото въ Лондонъ се е сключилъ вчера съ сѣлѣющи курсове: 6/3, 3/8 на Май, 6/3, 5/8 на Юлий, 6/3, 7/8 на Августъ и 6/3, 5/8 на Октомврий.

Прѣмето е малко благоприятно за прѣднитъ посѣви и въ Англия както и на Континента земедѣлъците се оплакватъ отъ излишната влажностъ, която припътствува за напрѣдването на полските работи, тѣй закъсняли поради лошото време въ началото на пролѣтта.

Въ Съединените Щати, видимия застъпникъ не се намалява споредъ прѣдвидждането и официалните новини докато идуещата реколта сѫ твърдъ благоприятни. Рапорта на Министра на Земедѣлъето въ Вашингтонъ изображава състоянието на зимните жити къмъ 1 юни Априлий сравнително съ основа прѣвъз предшествуващите години въ следната таблица:

Години	Априлий	Май	Юни	Юлий
1901	91·7	—	—	—
1900	82·1	88·9	82·7	80·8
1899	77·9	76·2	67·3	65·6
1898	86·7	86·5	90·8	85·7
1897	81·4	80·2	78·5	81·2
1896	77·1	82·7	77·9	75·6
1895	81·4	82·9	71·1	65·8

На основание на тази таблица, Ню-Йоркската борса исчислява реколтата на зимните отъ 1901 г. въ 457258000 бушели (160640000 кхл); ерѣщъ 1900 г. въ 410040000 бушели (143514000 л.).

1899 " 296000000 (103600000)

Заключителните курсове въ Америка сѫ били вчера.

Въ Ню-Йоркъ Въ Чикаго шеница царевица ши—ца ц—ца

на Априлий — 50 $\frac{1}{4}$ 70 $\frac{1}{4}$ 43 $\frac{3}{4}$

" Май 76 $\frac{7}{8}$ 49 $\frac{7}{8}$ 70 $\frac{1}{2}$ 44 $\frac{1}{4}$

" Юлий 76 $\frac{5}{8}$ 48 $\frac{1}{2}$ 70 $\frac{3}{4}$ 43 $\frac{7}{8}$

категория не повече отъ 30 ст. не по малъкъ отъ 20 ст., за Балканска II категория не по голъмъ отъ 25 ст. не по малъкъ отъ 15 ст., за Полубалкански I категория не повече отъ 40 ст. не по малъкъ отъ 25 ст., за Полубалкански II категория не по голъмъ отъ 30 и не по малъкъ отъ 20 ст. декара.

Забължка: Здравите лози въ щълото княжество плащат по мѣстности и качество на гроздето и виното не повече отъ 4 лева и не по малко отъ 2 л. на дк.; овощни градини, бахчи и полища, не повече отъ $2\frac{1}{2}$ лева и не по малко отъ $1\frac{1}{2}$. частни гори не повече отъ 10 ст. не по малко отъ 6, общински шумации, тръннаци и мѣста за сгради не повече отъ 6 ст. и не по малко отъ 2 ст.

XXXII и XXXIII засъдания. 20 и 21 Априлъ. Първото отъ тези засъдания е дигнато за въ честь празнуването на 25 годишнината на Априлското въстание, а въ второто са разгледани редъ прошения.

ХРОНИКА

Поземления налогъ. Народното Събрание, въ засъданието си отъ 24 т. м. е приело на трето, последно четение закона-проекта за поземления налогъ почти безъ изменение. При това направени са нѣколько предложени, обаче всички са отхвърлени съ исключение на това, съ което се прибавя къмъ чл. 24 една забължка, гласяща, че за закъсняването на пъргия вноси отъ поземления налогъ глоби има да се зематъ. По поводъ направените предложени отъ представителите на земедѣлската група, Министъ Прѣдѣдателъ е отправилъ къмъ последните такива непристойни нападки, които са срамуваме да съобщимъ да чита телите си.

Бюджетопроектът. Както се научаваме, бюджетопроектът по всички ми-нистерства биле представени въ министерския съвѣтъ и разгладани, съ исключение само на бюджетопроекта на Военното Министерство. Този последния биле предста-вени съ едно увеличение отъ около $2\frac{1}{2}$ милиона лева. Както виждатъ читателите ни, работятъ и сега вирятъ по старому: докътъ се открадне гласа на избирателите объ-щаватъ се голъми работи, голъми икономии, а щомъ се пише властъта, вмѣсто икономии правятъ се увеличения. Тежко ни намъ земедѣлци! . . . .

По градобитнината. Началника на бюрото за градобитнината, въ единъ свой рапортъ до Министра на Т-та и З то, като описва правените опити въ другите страни съ струйането съ топове противъ градо-носни облаци и получените отъ тяхъ резултати, прѣпоръчва на М-стра да се започватъ и у насъ подобни опити, като, за първо време, се направи-тъ такива на 1 или 2 мѣста, та да се видятъ резултатите отъ тяхъ.

Едно Опровержение.

Отъ Пловдивъ — Плѣвенъ.

Редакция „Земедѣлска Защита“.

Впечатление на учителите екскурзиони, посещаващи Русенското земедѣлско училище съ съзвършено противоположни на изказанието въ ан-трефилето брой 24 25 на вѣстника ви. Както за училището въобще, така и за фермата му въ час-ността извѣждахомъ най-добри впечатления.

Скърбимъ гдѣто отъ нашата екскурзия се въсползвали и за прокарване на лични дентове.

Бойкиновъ, Бончевъ, Каблешковъ, Марковъ, Стрибърни.

Огъ една страна факта, че дѣлъ отъ трите земедѣлски училища, между които може да попадне и Садовското, се реорганизиратъ, обръщатъ се въ писши, въ прѣки авторитетното мнѣние на директора Каблешковъ, а отъ друга — антрефилето въ предпослѣдния брой по прѣобразуването на земедѣлските училища, които гузания директоръ е вземалъ отправено исклучително спрѣмо него, съ подигнали вѣлчката на послѣдния до такава степенъ, че той намѣрилъ за нуждно да изѣзва чрѣзъ печата, ужъ да опровергае, а въ другъ да пообру-гае омразнитъ нему редакторъ на в. „Земедѣлска Защита“, като вземалъ за прѣтекъ антрефилето въ сѫщия брой по екскурзионата на Садовските ученици. Нѣ за да даде хитрия директоръ по-голъма тежестъ и значе-ние на своето опровержение накаралъ да подпишатъ горната телеграма и нѣколько души учители, които са съмѣгаме за некомпетентни да се произнасятъ по въпроси отъ характера на занимающия имъ. Между подпи-савшите учители съ земедѣлско образова-ние нѣма нито единъ, освѣнъ директора Каблешковъ, които, споредъ расправяванията

на колегата му Бичаровъ, прѣдното тѣль да употребява свободното си време въ четение на романи, отъ колкото въ други по близки до земедѣлствието работи, слѣдъвътъ, вънъ роса за добрата или лошата наредба на фермата на Русенското земедѣлско училище не е отъ тѣхна компетентностъ и ако тѣ съ подпишали горната телеграма, то съ сторили това само отъ желание да услужатъ на директора си. Съ толи фрази, г-да, не са опровергаватъ работи по които се е писало цѣла книга, а нуждни са доказателства, подкрепени съ необорими аргументи.

Огъ подпишавшите горната телеграма учители, особено въ членение права г-д. Боячевъ и Стрибърни; първия надзирането на папсиона и имѣющъ само срѣдно педа-гогическо образование, а втория — ч-хъ, свѣршилъ нисше грачинарско училище. Насъ не ни очува много наследството на тѣзи 2 та господиновци, да се произнасятъ по уредбата на една ферма, въ тази или онази смисълъ, отъ която работа тѣ разбираятъ толкова, колкото свия отъ кладенчева вода, защото знаемъ тѣхната звѣсностъ отъ съм-ния директоръ, нѣ въ изненада подпиша на двамата млади още учители г-д. Бойчаловъ и Марковъ, които при все че нѣматъ земедѣлско образование (първия е ветеринар-ниятъ лѣкаръ, а втория лѣсничай) могли съ, въ сравнение съ първите двама да се за-пазятъ на по самостоятелна и справедлива почва. Боимъ се, че особеното гостоприемство (?) на вѣщия по тези работи директоръ е повлияло на тези още млади господиновци.

Че антрефилето по екскурзионата на Садовските ученици е послужило само за претекъ на г. Каблешковъ за горното опро-вержение се потвърдява отъ обстоятелството, че, както въ нашия вѣстникъ, така и въ други съ съобщавани много непрѣпоръжчи-телни работи и за Садовското училище, обаче г. Каблешковъ, въ всички случаи, е мѣльчъ като риба, а днес така енергически се застъпва за честта на друго, чудо на него заведение, по което се хвърлятъ почти същи упрѣди. Съ какво друго, освѣнъ съ торѣзаното да са обясни това застъпни-чество на Каблешковъ? Друго. До като нашия вѣстникъ бичуваше само наредбата на Русенското земедѣлско училище, г. Каблешковъ не само че не забраняваше получава-нието му отъ учениците, нѣ даже се удоволствува, когато имало писано нѣщо про-тивъ довършения неговъ неприятелъ Бчев-аровъ, а щомъ се писа и най-малко за по-вѣреното му заведение, той най-строго заб-рани получаванието на вѣстника ни отъ учениците. Раабира се, друго яче неможеше да биде, защото бухалътъ всѣкога прѣдо-читатъ тѣмината.

По самия въпросъ има да кажемъ още слѣдующото: Ние, на основавие цѣлъ редъ факти, публикувани на друго място, твърдимъ и ще продължаваме да твърдимъ, до гдѣто не ни се докаже противното, че Русенското училище, заедно съ своята ферма, е образецъ на несъразмерото, на непрактичното и неприспособимото. На тога сѫщо мя-щие съ и по повърхността и наб. юдатели екскурзиони отъ Садовското училище. А за гористо опровержение, че кажемъ това, че по хубаво ще стори г. Каблешковъ, вмѣсто да изгуби вѣрмъто си да се застъпва за едно заведение, познато вече и на дѣцата по своята наредба, да употреби това вѣр-ме за подобренето на повѣреното му заведение, гащето и за него са чуватъ много нещохвалини отзиви.

За сега ще се задоволимъ да помо-лимъ г. Каблешковъ да ни отговори, ако благоизволи, разбира се, на слѣдующиятъ въпросъ: 1) Вѣри ли е, че отъ м. Мартъ насъ, по образецъ види се на Русенския образцовъ чифликъ, Садовското училище взема също отъ Пловдивския складъ за жребици, при всичко, че фермата на Садовското училище е при най-вгодни условия за ли-видарството и искъственото трѣвосъбъяние? Ако това е вѣрно, то съгласно прѣдписанията на коя Столанска Икономия се вѣрши този? 2) Вѣри ли е, че два трапа кисела царевица са искъвърлена и бракувана, защото е изгнила и мухлясала? Ако и това е вѣрно, то споредъ образа за кое образцово стопанство е правена?

Слѣдъ като ни отговорите на тези въпроси, ще ви зададемъ още цѣлъ редъ такива, отъ не по малко значение.

Редакторъ на в. „Изгрѣвъ“ въ 6-ий брой е помѣстилъ едно антрефилето, съ което ни обвинява, че ние сме отбѣгали принципиалната полемика по челяднитъ имоти и сме се впускали въ лични разправи. Както виждатъ читателите ни, които съ слѣдѣли тази политика, помѣната редакторъ иска да стовари върху ни собствените си грѣшки. Самото това послѣдно антрефилето повече отъ $\frac{3}{4}$ отъ него има личенъ, отъ колкото принципиаленъ характеръ; сбаче, ние се отказваме

да отговирамъ на личните му нападки, а ще кажемъ нѣщо само върху сѫщността на въпроса. Въ последното си антрефилето ре-дакторъ на помѣната вѣстникъ ни обвинява въ това, че ние сме отказвали развитието и подобренето на земедѣлствието въ свръзка съ едрага индустрия; той казва: „З Защита никога не може да докаже, че нашето земедѣлъвие ще се развие и подобри безъ свръзка съ едрага индустрия . . . .“ Огъ това неоснователно обвинение, ние заключаваме, че редакторъ на в. „Изгрѣвъ“ или не слѣди нашата вѣстникъ (този види се само англо-френски), или пъкъ умишлено изврътва истината, та да може да се добре до какви годи обвинени срѣчу на насъ. Ние можемъ господствому, за сега, да прочете въ брой 21-ий, стр. 2, колона първа и ще на-мѣри между другото буквально слѣдующото: „ето защо, ние сме за свръзването на нашето дреъбъ земедѣлъвие съ едрага индустрия, или както е прието да се казва — за индустриализирането на земедѣлъвите ни.“

Ние оставаме на читателите да съдъ-жатъ за добростъ вѣстността на редактора на „Изгрѣвъ“ . . . .

Распокъсаността на земитѣ.

Въ единъ отъ миниатюри броеве, като разгледахме несгодите отъ распокъсаността и распокъсаността на земитѣ на нашите селски стопанства, привѣдохме нѣколько при-мѣра изъ Плѣвенско, отъ които се виждаше до каква степенъ съ распокъсанни земитѣ на нашигъ селени, а сега понеже се добихме съ такива свѣдения за щълото ни отечество, то бързамъ да ги съобщимъ на любознателните читатели. Споредъ тези свѣдения, черпени отъ официални источници, България има 2749 полски села, на които сработава-тата земя е распокъсана на 4,422 093 парчета, 1157 балкански села съ 1,993,990 парчета, 416,083 парчета земя, или всичко 3906 села съ 6, 416,083 парчета земя. Ако приемемъ, че всичката ни обработваема земя вълизава на около 34,000,000 декара, то срѣдно едно парче земя нива, ливада, лозе или гора ще има около $5\frac{1}{2}$ декара пространство. При тази распокъсаността на земитѣ, лесно е да се прѣставите, читателю, какви спѣкни се срѣщатъ и ще се срѣщатъ при реформира-нието на нашето земедѣлъвие; ето защо, ние още тогава казахме, че врѣме е вече на-должното Министерство да проучи въпроса по сгрупироването на земитѣ на селските стопанства въ свръзка съ застрахуванието на посѣвът и направи потрѣбното по това. Още въ сегашната сесия на Народното Събрание може да се измѣни закона за застра-хуванието срѣчу градобитнината, както сме посочвали на друго място, а въ слѣдующата сесия да се разгледа въпроса по сгрупиранието земитѣ на земедѣлъвите.

Починали. На 24 т. м. съ починали: Ив. Славийковъ, Министъ на Народното Просвѣщение, а на 25 Д. Грековъ, бившъ Министъ Прѣдѣдателъ и шефъ на Народно-Либералната партия.

Отпразнуването 25 годишнина на Априлското въстание е станало какъвъ Панагюрище, така и въ София много тържествено.

На 23 т. м., Георгъвденъ, е положенъ основния камъкъ на замъкъ „Царь-Освободителъ“, по изработената отъ по рано про-грама. По случая, Н. Ц. В. Князъ е произнесълъ рѣчъ, когато направила добро впечатление на многогодишната публика. Също съ държали рѣчи г. г. Българиевъ и Величковъ.

Обрѣщаме вниманието на наши-тѣ служени и несдружени земедѣлъци, въ руши и невѣроящи на земедѣлъски съюзъ да слѣдятъ съ пай сергозно внимание раз-виканятия въ Народното събрание, особен но по въпросътъ застрахуванието на посѣвът и направи потрѣбното по това. Още въ сегашната сесия на Народното Събрание може да се измѣни закона за застра-хуванието срѣчу градобитнината, както сме посочвали на друго място, а въ слѣдующата сесия да се разгледа въпроса по сгрупиранието земитѣ на земедѣлъвите.

Ново-основани земед. дружби.

Въ с. Поповска околия е съставена земедѣлъска дружба, съ слѣдую-щия съставъ: прѣдѣдателъ: Михаилъ Милчевъ, подпрѣдѣдателъ: Стоянъ К. Ивановъ, дѣловодителъ — касиеръ: Станко Димовъ и Христо Юрдановъ, дружбата за сега бронъ 60 члена.

Въ с. Стобъ — Дубнишка околия, друж-бата въ засѣданието си на 10 Мартъ и. г. е преизбрала настоятелството си въ слѣдую-щия съставъ: прѣдѣдателъ: Теодоси Войчовъ и дѣловодителъ — касиеръ: Яне Ст. Драбачки.

Въ с. Деветаке — Ловчанска околия, е съставена земедѣлъска дружба, съ слѣдую-щия съставъ: прѣдѣдателъ: Лъчо М. Поповъ, подпрѣдѣдателъ: Маринъ Ц. Пакинъ,

касиръ: Ш. В. Върбатъ, секретаръ: Ва-силий Дебревъ и двама съвѣтници: Василь Ганевъ и Митю Ц. Паковъ.

Въ с. Майнасий — Ново Загорска околия, е съставена земедѣлъска дружба, съ слѣдующия съставъ: прѣдѣдателъ: Иванъ Клюевъ, подпрѣдѣдателъ: Филипъ Христовъ, касиеръ: Георги Манчевъ, дѣловодителъ: К. Стояновъ и членове: Ченю Бобевъ, Таню Кръстевъ и Иори Петковъ.

ПОЩА

Земедѣлъска дружба с. Майнасий — Н. Загорско. А. Ст. Пуйчновъ Т. П. заръ-жъ, понеже е взето рѣшението, че то вѣст-ника да се не праща на вѣресия, то за да-зи се испраща трѣбва да прѣплатятъ.

Т. Георгиевъ с. Скутаре — Пловдивско. Испратете абонамента и вѣстника ще почне да се испраща на съобщението отъ васъ.